

ПРИНЦИПИ РОЗРОБКИ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ

Абдельрахман А.М., студент

Науковий керівник: Дмитрієва О.І., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Ефективним інструментом довгострокового управління грошовими потоками підприємства, підлеглого реалізації цілей загального його розвитку в умовах істотних змін макроекономічних показників, що відбуваються, системи державного регулювання грошового обігу, кон'юнктура фінансового і товарного ринків і пов'язаною з цим невизначеністю результатів господарської діяльності виступає політика управління грошовими потоками.

Політика управління грошовими потоками представляє собою частину загальної економічної стратегії підприємства, що забезпечує формування пріоритетних цілей організації його грошового обігу і вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення. Політику управління грошовими потоками можна представити як генеральний план дій у сфері організації обороту грошових коштів підприємства, що визначає пріоритети напрямів і видів цих потоків, характер формування і використання грошових ресурсів, що забезпечують передбачений загальний економічний розвиток підприємства. Політика управління грошовими потоками є системною концепцією, єднальною розвиток операційної, інвестиційної і фінансової діяльності підприємства.

Процес розробки політики управління грошовими потоками є найважливішою складовою частиною загальної системи стратегічного вибору підприємства, основними елементами якого є місія, спільні стратегічні цілі розвитку, система функціональних стратегій в розрізі окремих видів діяльності, способи формування і розподілу грошових ресурсів. При цьому політика управління грошовими потоками знаходиться в певному зв'язку з іншими елементами стратегічного вибору підприємства.

Актуальність розробки політики управління грошовими потоками підприємства визначається рядом умов: інтенсивності зміни чинників зовнішнього середовища підприємства; зміна стадій життєвого циклу підприємства; кардинальна зміна цілей операційної діяльності підприємства.

Стратегічне управління виникло на основі розвитку методології стратегічного планування, яке складає його сутнісну основу. На відміну від звичайного довгострокового планування, заснованого на концепції екстраполяції тенденцій розвитку, що склалися, стратегічне планування враховує не лише ці тенденції, але і систему можливостей і небезпек розвитку підприємства, виникнення надзвичайних ситуацій, здатних змінити тенденції, що склалися, в майбутньому періоді.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що політика управління грошовими коштами є частиною загальної економічної стратегії підприємства і є генеральним планом у сфері організації обороту грошових коштів підприємства. Політика управління грошовими коштами визначає напрями і види грошових потоків підприємства, характер формування і використання грошових ресурсів. Актуальність розробки політики управління грошовими коштами обумовлена чинниками зовнішнього середовища, що змінюються, проходженням підприємства різних стадій життєвого циклу, зміною цілей розвитку підприємства.

Управління грошовими потоками включає наступні аспекти: облік руху грошових коштів; аналіз потоків грошової готівки; складання бюджету руху грошових коштів; контроль за використанням бюджету руху грошових коштів.

Воно охоплює ключові напрями діяльності підприємства, включаючи управління необоротними і оборотними активами, власним і позиковим капіталом.

Управління грошовими потоками особливо важливе для підприємства, з точки зору необхідності: регулювання ліквідності балансу; оптимізації складу і структури оборотних активів, запасів, дебіторської заборгованості, фінансових вкладень; планування тимчасових параметрів капітальних витрат і джерел їх фінансування; управління поточними витратами і їх оптимізації в процесі виробництва і реалізації готової продукції (робіт і послуг); прогнозу економічного зростання.

У основі розробки політики управління грошовими потоками підприємства лежать принципи системи стратегічного управління. До основних з цих принципів, що забезпечують процес розробки політики управління грошовими потоками підприємства, відносяться:

- розгляд підприємства як відкритої системи, здатної до самореалізації. Цей принцип стратегічного управління полягає в

тому, що при розробці політики управління грошовими потоками підприємство розглядається як певна система, повністю відкрита для активної взаємодії з чинниками зовнішнього економічного середовища. В процесі такої взаємодії підприємству властиво властивість отримання відповідної просторової, тимчасової або функціональної структури без специфічної дії ззовні в умовах економіки ринкового типу, яке розглядається як його здатність до сомоорганізація. Відкритість підприємства як соціальної економічної системи і його здатність до самоорганізації дозволяють забезпечувати якісно інший рівень формування політики управління його грошовими потоками;

- облік базових стратегій господарської діяльності підприємства. Будучи частиною загальної економічної стратегії підприємства, що забезпечує в першу чергу розвиток його операційної, інвестиційної і фінансової діяльності, політика управління грошовими потоками носить по відношенню до неї підпорядкований характер. Тому вона має бути погоджена із стратегічними цілями і напрямками усіх основних видів господарської діяльності підприємства. Політика управління грошовими потоками при цьому виступає як один з головних чинників забезпечення ефективного розвитку підприємства відповідно до обраної їм загальної економічної стратегії;

- переважна орієнтація на підприємницький стиль управління. Економічна поведінка підприємства в стратегічній перспективі характеризується прирістним або підприємницьким стилем, що формує і відповідний стиль управління. Основу прирістного стилю економічної поведінки складає постановка стратегічних цілей (включаючи цілі політики управління грошовими потоками) від досягнутого рівня господарської діяльності з мінімізацією альтернативності управлінських рішень, що приймаються, у сфері грошового обігу підприємства. Основу підприємницького стилю економічної поведінки складає активний пошук ефективних управлінських рішень по усіх напрямках і формах господарської діяльності;

- забезпечення адаптивності політики, що розробляється, до змін чинників зовнішнього економічного середовища. Ця адаптивність реалізується в системі загального ситуаційного підходу до майбутньої господарської діяльності підприємства, визначуваного парадигмою стратегічного управління;

- забезпечення альтернативності стратегічного вибору. У основі стратегічних управлінських рішень у сфері організації грошового

обігу підприємства повинні лежати активний пошук альтернативних варіантів формування його грошових потоків, розробка відповідних напрямів політики управління або формування механізмів ефективної її реалізації;

- облік рівня господарського ризику в процесі вибору напрямів політики. Практично усі основні управлінські рішення, що приймаються в процесі формування політики управління грошовими потоками, в тій або іншій мірі впливають на рівень господарського ризику (операційного, інвестиційного, фінансового). В першу чергу, це пов'язано з вибором джерел формування грошових ресурсів, напрямами їх витрачання, визначенням інструментів грошових розрахунків з контрагентами;

- забезпечення ув'язки розробленої політики з перспективною організаційною структурою і організаційною культурою підприємства. Найважливішою умовою ефективної реалізації політики управління грошовими потоками є відповідні їй зміни організаційної структури управління і організаційної культури.

Таким чином, політики управління грошовими потоками підприємства базується на ряду принципів, засадничими з яких є: підприємство розглядається як відкрита, здатна до самореалізації система; забезпечення ув'язки політики управління грошовими коштами із загальною стратегією розвитку підприємства; орієнтація на підприємницький стиль управління; враховувати вплив чинників зовнішнього середовища; наявність альтернативних варіантів для ухвалення рішень; облік ризику; забезпечення відповідності політики управління грошовими коштами організаційній структурі і культурі.

Література.

1. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента : [учеб. пособие] / И.Т. Балабанов. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 775 с.
2. Білик М.Д. Управління фінансами державних підприємств / М.Д. Білик. - К. : Знання, 2004. – 250 с.
3. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента / И.А. Бланк. - К. : Ника - Центр: Эльга, 2000. - Т. 2. - 2000. – 380 с.
4. Бланк И. А. Финансовый менеджмент : [учеб. курс] / И. А. Бланк. – [2-е изд., перераб. и доп.] - К. : Эльга : Ника - Центр, 2004. – 420 с.